

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Opiniones philosophorum de dijs. Cap. vi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

LIBER QVARTVSD E C I M V S 47

deo, nam per carnē nisi hoc esset, si fugere mihi melius uisum esset, hæc ossa & isti nerui Megaræ & in Boetia essent. Si quis uero contendat, non posse me quæ mihi optima uidetur, absq; neruis & ossibus cæterisq; huius efficere, uere quidem dicit, per hæc enim facio, ratio autem eorum, quæ intellectu fiunt, non hæc sed melioris, aut certe optimi est. Et post pauca. Ita & terram alius reuolutione cælorum in medium depelli, alius propter latitudinē suam ab aere sustineri, quod autē melius sit in medio sitam esse ne quærunt quidem. Est autem quod omnia ligat, & bonum ipsum, quod nescio quomodo omnes negligunt. Hæc Socrates. Anaxagoræ autē successit Arcefilaus, quem Socrates audiuit. Præterea & Xenophanes, & Pythagoras, qui Anaxagoræ temporibus floruerūt, de æternitate dei, & de animæ immortalitate philosophati sunt.

Opiniones philosophorum de Dijs.

Nunc uideamus quales opiniones de Dijs philosophi habuerunt. Plutarchus sic in libro prædicto scribit. Nonnulli philosophorum inquit, ueluti Diagoras, Milesius, & Theodorus Cyrenaicus, & Euiemerus Egiata, & Calimachus nullo modo deos afferebant. Euriipedes etiam tragicus, quamuis Ariopagitarum formidine non omnino se aperuerit, Sisyphum tamen induxit, quasi huius opinionis protectorem, & quibuscunq; potuit rationibus, sententiam eius tutatus est, & Anaxagoram qui una stetisse corpora confuse primo affirmauit, Deinde a deo in ordinem distincta. & Platonem qui non stetisse, sed inordinate mota fuisse primo dixit, Deinde a deo in ordinem redacta repræhedit, quia dixerunt deo de his inferioribus curam esse, Beatum enim illud animal, atque incorruptibile inquit omni bono repletum, & omnis mali expers ad beatitudinem suam conuersum res humanas non animaduertit, miserum enim esset si fabri, aut operarij more ad huiusmodi fabricam se conuerteret. Præterea deus, quem dicunt ante ordinationem totius, aut dormiebat inquit, aut uigilabat, aut si neutrum uerum est, nec erat omnino. Si ergo dormiebat a sæculo mortuum fuisse necesse est. Sempiternus enim somnus mors est, Deus autē nec somnij nec mortis particeps est. Sin uero uigilabat, aut perfectam beatitudinem

beatitudinem

beatitudinem habuit, aut mancam atq; imperfectam. Si perfectam, nullius rei indigebat, quare nec ad nouam rerum productionē descendisse ipsum uerisimile sit. Si autem manca beatitudo affuerat, quomodo uere dici deus potest, cui quicquam abfuisse conceditur. Ad hęc quomodo si diuinitus humana gubernantur, & boni uerantur, & mali feliciter uiuunt, Thales mundum deum esse asserit. Democritus mundi animam ait deum esse, & cum pilæ igneæ formam possidere. Pythagoras de principijs unitatem deum & bonū, unitatemq; esse unius naturam, intellectum uidelicet ipsum, dualitatem uero demonē esse ac malum, in qua materialis est multitudo. Socrates & Plato unicum, uniformē, quod uere ens atq; bonū est. hęc autem uocabula ad intellectum omnia spectare. Deus igitur intellectus est, & species separabilis, id est procul ab omni materia, & nulli passibili coniuncta. Aristoteles supremum deum, separabilem speciem, uniuersi sphaeræ insidentem. Sphaeram autem corpus æthereum, quod ipse quintum appellat. Quod cum per multas sphaeras diuidatur natura cōiunctas & ratione separatas, unamquancq; sphaerarum compositam ex anima & corpore animal esse arbitratur, & corpus qdem, ut diximus, cum æthereū sit circulariter moueri, animam uero quāuis per se sit immobilis, ipsam tamen motus causam esse. Stoici deum artificiosum ignem atq; intellectualem esse asserūt uia rationeq; ad generationē mundi progrediētē, qui mundus omnes spermaticas rationes, quibus singula secundum fata gignuntur in se continet. Deum autē spiritum esse per uniuersum mundum penetrantem diuersis nominibus appellatum secundum rerum per quas transit diuersitatē, mundum etiā deum esse & stellas & terrā, supremum autē omnium intellectum esse in æthere. Epicurus deos hominum formā habere, quāuis nō sensu propter tenuitatē naturę, sed rōne percipiuntur. Quattuor deinde incorruptibiles ponit naturas, æther, uacuum, infinitū, similitudines, quas qdem naturas similibus partium & elementa ipse uocat. Hinc manifeste uidemus nullā gręcōs ante Pythagoram, atq; Anaxagorā dei habuisse cognitionem. Quare antiquissimis tēporibus, ut Phœnices & Aegyptij, quod ostendimus, non incorporeas quasdam uirtutes, sed mortales uiros ut deos colebant. Sic gręci quoq; diuinos honores hominibus cōferebant.

Aduersus